

Dagthema: Dankbaar voor 45 jaar

Overweging 13 januari – Henk Kemper

“... We hebben aan het einde van de viering dan een grote flap van dingen die ons blij hebben gemaakt. Misschien wel een heel inspirerende flap om door te gaan met het vormgeven aan een mooie, eerlijke en integere gemeenschap, die iedereen, ongeacht komaf en gaardheid, accepteert als kind van God, accepteert als gelijke, als naaste ...”

Eerste lezing volgens Lukas 3: 15-16, 21-22

Tweede lezing uit Titus 3: 1-2

Derde lezing volgens Matteus 18, 12-14, 19-20

Lied: "Als vrijheid was"

Huub Oosterhuis / Bernard Huijbers

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt,
wij waren de mensen niet die wij nu angstig zijn-
wij zaaiden bronnen uit in de woestijn,
wij oogstten zeeën zonder te vervaren. (2x)

Wij, tussen moed en wanhoop. Waarom weten
wij wel wat leven is, maar leven niet?
Soms gaan wij op de vleugels van een lied
en durven onze zwaartekracht vergeten.

Verlangen, pijn van onbekende duur:
turen de verte in, niet kunnen laten
een stad te zien, een tuin, doorschijnend water-
dan valt de nacht over het middaguur.

Maar voorgevoel van liefde duurt het langst,
heugenis aan het woord in den beginne,
licht, ongebroken valt het bij ons binnen.
Even zijn wij ontkomen aan de angst.

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt, wij waren
de mensen niet die wij nog angstig zijn-
wij zouden niet meer vluchten voor de pijn,
en voor de grootste liefde niet vervaren. (2x)

Openingsgebed

Aan God die al wat is, geschapen heeft en leidt,
aan Hem die door ons genoemd mag worden: Vader,
dragen wij in eerbied dit samenzijn op.

Wij delen brood, wij delen wijn,
en wij ontmoeten elkaar in de Naam van de Vader,
de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Openingslied: “Herschep ons hart”

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

1.Koor 2.Allen

Herschep ons hart, heradem ons verstand,
dat wij elkaar behoeden en doen leven.

Maak ons tot uw gemeente,
wees de stem die ons geweten wekt.
Verberg u niet, verberg u niet.

Welkom en inleiding – 45 jaar op eigen wieken

Goedemorgen, mede namens Fred die vandaag mee voorgaat. Wat fijn om iedereen weer te zien in dit huis dat bevolkt wordt door mede-zoekers, op weg naar een rechtvaardige wereld.

Vandaag vieren we het 45-jarig bestaan van de geloofsgemeenschap, om zo te zeggen ‘op eigen wieken.’ 45 Jaar geleden werd de Duif als het ware wedergeboren, nadat sluiting had gedreigd. Het is vandaag op de kop af en precies op het uur, 45 jaren geleden dat de eerste viering onder eigen verantwoordelijkheid plaatsvond. Op zichzelf en met een knipoog een mooie parallel met het feit dat het vandaag de eerste zondag na Epifanie is; de verschijning van de Heer.

We lezen in Lukas dat Johannes de Doper aankondigt aan mensen die hem vragen of hij de Messias is, dat iemand anders zal komen. Johannes antwoordt dat niet hij, maar dat zijn neef degene is die groter dan hij. We lezen ook een aantal regels uit het boek Titus, een boek dat niet vaak in het leesrooster voorkomt. Titus schrijft iets over gehoorzaamheid aan het gezag. En Matteus tenslotte spreekt over schapen, één afgedwaald schaap en Jezus’ aanwezigheid te midden van mensen.

Muziek

Voorafgaand aan deze viering vroeg ik in het koor en in de liturgievergadering welke muziek in elk geval in deze viering zou moeten worden gezongen. Muziek is in onze gemeenschap immers een ingrediënt dat we niet graag missen. Dat leidde tot een lijst van niet minder dan 31 liederen. Stuk voor stuk vond ik het prachtige liederen. Maar ik heb, wees gerust, de verleiding kunnen weerstaan om niet alle 31 liederen op te nemen. Het zou dan immers half zes in de middag worden voordat we aan de taart met koffie en bubbels kunnen gaan. Nee, ik heb me beperkt tot een selectie van 10 liederen. Ik hoop dat we de liederen vandaag kunnen bezien door de bril van het thema: dankbaar voor 45 jaar gemeenschap. Zo zingen we over vrijheid, over God die ons hoort, over de prachtige aarde die ons in handen is gegeven en waarvoor we zorg hebben en we zingen over onderlinge liefde. Natuurlijk ontbreekt ons, ik zou bijna zeggen, ons clublied, niet: “die mij droeg op adelaarsvleugels.”

Meer muziek dus dan gebruikelijk. Zeiden ze vroeger niet: zingen is dubbel bidden? Ter compensatie beloof ik jullie dat ik de overweging wat compacter zal houden dan anders. Ik hoop dat we een heel mooi uur zullen beleven. Laten we eerst een moment van rust in ons hoofd toelaten om onze eigen gedachten te vormen in de hectiek van alledag. Vandaag, hier en nu vind je een rustpunt binnen de muren van dit godshuis, in de omgeving die ons zo vertrouwd is.

Lied: “Hoor je mij”

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij,
bij jou alleen ben ik veilig.

Godheid had mij in haar macht,
offers eiste zij, bloed, ik heb ze gebracht.
Haar grote namen waaiden voorbij, de jouwe niet,
die is hier op mijn lippen.

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij
bij jou alleen ben ik veilig.

Enige die ik nog ken,
alles ben je mij, erfdeel en beker.
Lieflijke oorden vielen mij toe,
mijn hart klimt in mij,
mijn geest wordt wijd,
jij verkoopt mij niet,
voor geen prijs, voor geen ander.

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij,
bij jou alleen ben ik veilig.

Eerste lezing: Lukas 3: 15-16, 21-22

Het volk was vol verwachting, en allen vroegen zich af of Johannes misschien de Messias was, maar Johannes zei tegen hen: ‘Ik doop jullie met water, maar er komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om de riemen van zijn sandalen los te maken. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur; Heel het volk liet zich dopen, en toen ook Jezus was gedoopt en hij aan het bidden was, werd de hemel geopend en daalde de heilige Geest in de gedaante van een duif op hem neer, en er klonk een stem uit de hemel: ‘Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.’

Lied: “Koor van vrouwen”*Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal**Uit: Het lied van de Aarde*

Aarde. Deze. Enig denkbare.
Rond en blauw in de ruimte.
Met zon, maan en sterren.
Seizoenen, rivieren.
Rivieren die stromen naar zee.

En niets is nog af en alles nog nergens.
Maar hier en daar mensen
en steeds meer en overal.
Mensen die doen wat
vandaag nog gedaan moet.
Die langzaam maar zeker,
bezeten van liefde, de aarde
opdelven uit de onderste afgrond.

Aarde. Deze. Enig denkbare.
Rond en blauw in de ruimte.
Met zon, maan en sterren.
Seizoenen, rivieren.
Rivieren die stromen naar zee. (3x)

Tweede lezing: Titus 3: 1-2

Herinner allen eraan dat ze overheid en gezag moeten erkennen en gehoorzaam moeten zijn, bereid om altijd het goede te doen, dat ze van niemand mogen kwaadspreken, vredelievend en vriendelijk moeten zijn en zich tegenover iedereen zachtmoedig moeten gedragen.

Lied: De wildernis zal bloeien*Martinus Nijhoff / Tom Löwenthal**op.25, nr 10*

De wildernis
zal bloeien
als een roos.

Derde lezing: Matteus 18, 12-14, 19-20

Wat denken jullie? Als iemand honderd schapen bezit en een daarvan dwaalt af, zal hij er dan niet negenennegentig in de bergen achterlaten en op weg gaan om het afgedwaalde dier te zoeken? Als het hem lukt het te vinden, dan zal hij zich, dat verzeker ik jullie, over dat ene schaap meer verheugen dan over de negenennegentig andere die niet afgedwaald waren. Zo is het ook bij jullie Vader in de hemel: hij wil niet dat een van deze geringen verloren gaat. Ik verzeker het jullie nogmaals: als twee van jullie hier op aarde eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren. Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.'

Lied: “Liefde, lichaam van zon”

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Liefde. Liefde.

Liefde, lichaam van zon
zachtheid van de sterke
liefde ziel van ontferming.

Woord lankmoedig en trouw
fijner dan fijnzand
zoet als de zoetste honing.

Tienvoud in ons midden, water uit de rots,
vogels uit de hemel, land ons beloofd,
wijnstok, oogst van tarwe, brood der armen.

Woord in ons vlees,
rots van erbarmen,
sterk als de dood ben je. (2x)

Liefde. Liefde.

Overweging

Het kan toch haast geen toeval zijn dat we vandaag ons jubileum vieren en volgens het oecumenisch leesrooster een lezing voorgeschoteld krijgen die spreekt over het feit dat je overheid en gezag moet erkennen en gehoorzaam zijn. Toen ik dat bij de voorbereiding zag was mijn eerste gedachte: het is maar goed dat we destijds, 45 jaar geleden weliswaar, het gezag wilden erkennen en gehoorzaam zijn, máár dat we nadat gebleken was dat met de overheid niet te praten viel, onze eigen keuze hebben gemaakt. Juist omdat vanuit dit huis gewerkt kan worden aan een gemeenschap van mensen die het goed willen doen en die de wereld maken tot een wereld voor iedereen. Dat wordt niet bepaald door een rood boekhoudersspotlood, maar door de intenties en inspanningen van mensen. En ik dacht ook: de opdracht aan mensen is om gehoorzaam te zijn en gezag te erkennen, maar wat nu als het gezag niet wenst te luisteren naar de mensen over wie zij gezag hebben. Wordt het gezag dan niet door de gezaghebbers zelf ondermijnd?

‘Iemand anders’

We lezen in de perikoop die van de hand van Lukas is, dat de neef van Jezus, Johannes, tegen de mensen zei dat niet hij, maar ‘iemand anders’ zou komen om mensen niet te dopen met water, maar met heilige Geest en met vuur. Zou Johannes geweten hebben dat het om Jezus ging? En waarom noemde hij zijn naam niet maar sprak hij van ‘iemand.’ Misschien was hij bang dat men er een soort van familiebedrijf in ging zien. En je weet hoe dat dan gaat, als boze tongen van mensen op gang komen. In elk geval vindt die vreemde gebeurtenis plaats: Jezus wordt door Johannes gedoopt en volgens het verhaal opende zich de hemel en daalde de Heilige Geest in de gedaante van een duif op hem neer. En er was een stem uit de hemel: “Jij bent mijn geliefde zoon, in jou vind ik vreugde.” Of het allemaal zo gebeurd is of is opgeschreven om het belang van de persoon van Jezus te onderstrepen, dat weet ik niet. Maar het is wel een feit dat we het er 2000 jaren later nog over hebben, omdat Jezus voor velen, ook voor ons, een inspiratiebron is die de richting wijst en die ons toont hoe we een rechtvaardige wereld kunnen creëren.

‘Kerkje spelen’

In de beginjaren van de Duif werden we natuurlijk van boven af aangesproken op onze legitimiteit. Wie waren we wel om zoals wel eens werd gezegd ‘kerkje te spelen.’ Onze drijfveer is altijd gelegen in een van de teksten, die zoals gezegd, toevallig (of is dat niet toevallig) in het oecumenische lectionarium staan voor vandaag. Er staat in de lezing van Lukas: “Waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, daar ben ik in hun midden.” Op die regels besloten we dat het aan onszelf, aan alle mensen is, om verantwoordelijkheid te nemen, ook als dat misschien niet helemaal naar de letter van de wet is. Want de wet is er voor de mensen en de mensen niet voor de wet. Wetten zijn soms eeuwenoud en ze funderen op maatschappelijke factoren van hun oorsprong.

Nashville-verklaring

Daarmee wil ik vandaag een brug leggen met dat wat momenteel ‘hot’ is: de zogenoemde Nashville-verklaring. Een manifest dat uitgaat van het idee dat het huwelijk uitsluitend is bedoeld als verbintenis tussen een man en een vrouw. Die verklaring gaat heel ver in het veroordelen van andere verbintenissen, die tussen mensen van gelijke sekse. De relatie mag niet homoseksueel zijn, niet polygaam of poly-amoreus. En de verklaring legt christenen op dat het hen verboden is om hierover van mening te verschillen. Als ik een en ander lees, dan denk ik: onder welke steen kom je vandaan. Heb je geen oog voor de huidige

maatschappij? En het ergst vind ik, dat weldenkende mensen een dergelijke verklaring ondertekenen, wetend dat daarmee mensen worden beschadigd en ontkend. Wat me misschien het meest verbaast is dat de voorstanders van de verklaring lijken te spreken alsof ze even gebeld of gemaïld hebben met God zelf. Ze weten het zeker: ze hebben het van God zelf gehoord.

Alles wat men spreekt over boven, komt van beneden

Ik herhaal nog maar eens wat theoloog Kuitert zei: Hij zei: “Alles wat men spreekt over boven, komt van beneden.” Het doet me tevens denken aan Godfried Bomans, die ooit vertelde een grote hekel te hebben aan boekensigneersessies. “Want,” zei hij: “dan komen mensen jou vertellen en uitleggen wat jij zou hebben bedoeld met een passage of gedachte. En het doet me ook denken aan wijlen Jan van Kilsdonk die over homoseksualiteit zei dat dit een vondst van de Schepper is. Over die gedachte kreeg ik afgelopen week een prachtige cartoon. De tekenaar schrijft dat God op de 8ste dag pas echt creatief werd. En hij laat God, die juist enkele schepsels van klei produceert zeggen: Just for variety I’m gonna make a few of them gay. Een engeltje in de hoek waarschuwt God met de woorden:”Careful, remember what happened when you made them different colors.”

Wat bindt ons, wat is onze toekomstvisie?

In onze gemeenschap maken we ons niet zo druk over voorschriften die we elkaar opleggen en die we eisen van de ander. We zijn gewend om liever naar elkaar te luisteren en elkaar de ruimte te geven om een eigen mening te hebben. Zoals God ons ook die eigen verantwoordelijkheid en mening gaf. De afgelopen periode zijn we tijdens bijeenkomsten op zoek gegaan naar wat ons bindt en waar onze toekomstvisie naar uitgaat. We hebben meerdere sessies gehad aan de hand waarvan we zogenoemde mindmaps hebben gecreëerd. Die mindmaps hangen vandaag in de kerk. Om niet het gras voor de voeten van onze voorzitter Gerrard weg te nemen, zeg ik er niet zo veel over. Maar wel hoop ik dat we, aansluitend aan de viering, eens kunnen gaan kijken wat er staat. En dat we daarover in gesprek willen en zullen gaan.

Eerlijk en integer

In het midden van je boekje vind je vandaag een onbeschreven geeltje. Ik zou je willen uitnodigen om straks, tijdens het pianospel van Irina, eens in een woord of korte zin, op te schrijven waar je dankbaar voor bent als het over de afgelopen jaren gaat. Wat deed je hart sneller kloppen. Waar loop of liep je warm voor. En als je dat dan opgeschreven hebt, kom dan dat geeltje even opplakken. We hebben dan aan het einde van de viering een grote flap van dingen die ons blij hebben gemaakt. Misschien wel een heel inspirerende flap om door te gaan met het vormgeven aan een mooie, eerlijk en integere gemeenschap, die iedereen, ongeacht komaf en geaardheid, accepteert als kind van God, accepteert als gelijke, als naaste.

Mogen we terugkijken op 45 jaren van troost, liefde, elkaar dragen en ondersteunen. Maar laat het ons niet ervan weerhouden om daar vooral mee door te gaan.
Moge het zo zijn.

Pianomuziek en gelegenheid dankbaarheid te verwoorden

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God, die oneindig veel namen draagt,
van alle tijden is, zonder begin of einde.
Ik geloof in de Allerhoogste die rechtvaardig is
en in oorsprong alle groei gemaakt heeft.
Die Ene komt alle eer toe.

Ik geloof in Jezus
die alle wensen van de Allerhoogste vervuld heeft
en daarom in eer de naam 'Zoon van God' draagt.
In navolging van Jezus en vele mensen na Hem
wil ik bondgenoot zijn van al het kwetsbare in de schepping,
van alle onmondig gemaakte mensen
en van alles en allen aan wie de mogelijkheid ontnomen wordt
tot heelheid te komen.

Ik geloof in de Geest van de Allerhoogste,
die leeft in mensen van goede wil.
Ik vertrouw mijzelf aan haar toe
en wil bijdragen aan het Koninkrijk van de Vrede.

Ik vertrouw in dat rijk te worden opgenomen
door de Allerhoogste.
Ik weet dat er Een is, die mijn bestaan wenst
en mij liefheeft met mijn zwakke en sterke kanten.
Amen.

Collecte

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Lied: "Tot Zegen"

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen

Dit komen tezamen van mensen, gezichten en zielen
van hier en overal, aarde en hemel,
deze seconde der uren, der eeuwen,
zij ons tot zegen.

Moge de donkere nacht onze dagen behoeden,
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken,
dat onze boeien geslaakt,
onze honger gestild,
dat niet de dood op ons valt.
Moge het licht van de morgen
over ons opgaan, nieuw alle dagen.

Moge de kracht in ons varen
van Jezus uw dienstknecht uw kind.

Dat ons voor ogen staat hij door u geroepen,
bestemd en bezielde om in ons midden,
eens en voorgoed,
te zijn uw woord uw voorbeeldmens,
aldoende liefde, recht –
brood uit de hemel, water uit de rots,
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan zijn geest ons overschaduwt,
liefde sterker dan de dood.

Die mens gedenken wij
als een van ons, als een met u.
Moge het delen van dit brood en deze beker
ons sterken in de hoop
dat hij leven zal in ons
uit kracht van u.

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood en liefde is genoeg voor allen.
Kom bevrijden wees genadig,
ere zij u in den hoge,
diep in ons midden,
vrede op aarde,
kome wat komt.

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Lied: “Wat in stilte bloeit”

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,
onder de hete zon, op de akker,
heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,
dat wij elkaar verblijden en doen leven,
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven?
En die in weelde zwelgen en van niets weten,
wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Voorbede

Vredelievende God,
met mensen wilt U optrekken,
met ons en met alle anderen die uw aarde bevolken.
U wenst ons allen vrede en alle goeds.
U wenst het geluk van mensen,
waar en hoe ook geboren.
Wij danken U dat U uw wens
in het bijzonder zichtbaar hebt gemaakt
in Jezus, uw Zoon
en in zoveel volgelingen van deze mens uit Nazaret.

Vredelievende God,
U hebt een opdracht in onze harten gelegd.
U roept ons op niet alleen uit te zien naar vrede,
maar ook alles in het werk te stellen
om op onze weg door het leven
reeds vredebrengers en vredemakers te zijn.
Dat is voor ons niet iedere dag even eenvoudig.
U weet dat, want U kent ons.
We zoeken en tasten naar mogelijkheden
en soms lukt het, maar soms ook niet.

Vredelievende God,
moge deze bijeenkomst ons sterken
om onze goede voornemens ten uitvoer te brengen.
Moge deze gemeenschap een bron van inspiratie zijn
om soms tegen de verdrukking in
te werken aan een liefdevolle wereld
waar brood genoeg is voor iedereen.
Waar ieder mens wordt gewaardeerd en gekend.

Wij danken u voor 45 jaren van het delen van leed en van lief.
Maak ons standvastig om te blijven geloven in die nieuwe wereld
die komen zal, als wij ons er voor inzetten.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Activiteiten en informatie voor de komende periode

Lied: “Die mij droeg”

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

op.36, nr 5.

Die mij droeg op adelaarsvleugels,
die mij hebt geworpen in de ruimte.
En als ik krijsend viel
mij ondervangen met uw wieken
en weer opgegooid
totdat ik vliegen kon
op eigen kracht.

Zegenbede

De Levende zegene en behoede u.
De Levende doe Zijn aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Levende verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede.

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en wees ons genadig.

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede.

